

Адыгэ макь

Голос
адыга

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ и Указ

Щытхуцъу «Адыгэ Республикэм
изаслуженнэ юрист» зыфиорэр
З. З. Хьабэхъум
фэгъэшъошэгъэным ехылагъ

Хэбзэгъэуцугъэм игъэпытэнкӀэ гъэхъа-
гъэу илэхэм апае щытхуцъу «Адыгэ
Республикэм изаслуженнэ юрист»
зыфиорэр Хьабэхъу Заремэ Заур
ыпхъум — Теуцожь нотариальнэ шъо-
лырым инотариус фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКӀУШЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 30, 2015-рэ илээс
N 166

«Налмэсым» илыкӀохэр ригъэблэгъагъэх

АР-м и Лышхъэу ТхьакӀушынэ Ас-
лъан Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо
академическэ къэшъокӀо ансамблэу «Нал-
мэсым» идиректорэу Бастэ Азмэт, ихуд-
жественнэ пащэу Хьоджэе Аслъанэ ыкӀи
ансамблэм хэтхэм ащыщхэр тыгуасэ
ригъэблэгъагъэх. Залулэгъум хэлэжыагъ
АР-м культурэмкӀэ иминистрэу Къулэ Мы-
хьамэт.

«Налмэсыр» Китаим рагъэблэгъагъэу
мазэрэ ныкӀорэ къэтыгъ, джырэблагъэ
къэкӀожыгъ. Ары республикэм ипащэ
артистхэм алулӀаным ушхъагъу шхъалэ
фэхуыгъэр. Адыгеим, Урысыем инэмкӀи
субъектхэм ямызакъоу, ӀэкӀыб къэрал-
хэми «Налмэсыр» зэрэщыцӀэлашлагъэм,
миллиард пчъагъэ зэрыс къэралыгъом
рагъэблагъэхи концертхэр кызырӀэщыгъэ-
хэм зэрэрыгушхорэр ащ кыыхигъэщыгъ.

— ЛӀэпкӀым ыбзэ, ихабзэхэр, икуль-
турэ щыӀэхэмэ, ежъ лӀэпкӀыри щыӀэшт,
ахэр ары ыкӀуачӀэ хуэрэри, — кыӀуагъ
ащ. — Адыгэ лӀэпкӀым ыкӀуачӀэ пытэ-
ным шъо шъуилахышхо хэшъолхъэ,
икультурэ, ишэн-хабзэхэр къашъохэмкӀэ
нэмкӀи лӀэпкӀхэм алыжыгъӀэсынхэ,
шлу яжыгъӀэпӀэгъунхэ шӀолӀэкӀышъ, ащ
пае лӀэшэу тышъуфӀраз. ТырӀэгущо тикъ-
эшъокӀо ыкӀи ордэу ансамблэхэу
«Налмэсым» «Испамыем» Адыгеим
имызакъоу, Урысыем икультурэ чыплэ
гъэнэфагъэ зэрӀэщыгъэу.

«Налмэсым» ипащэхэмрэ икъэшъуако-
хэмрэ Китаим зэрӀэщылагъэхэм кытегу-
щылагъэх, яеплӀыкӀэхэр кыралотыкӀыгъэх.
Ахэм кызырӀауагъэмкӀэ, мы къэралыгъом
ичӀыплэ зэфӀэшхъафхэм концерти 10
къащатыгъ. ЦыфӀу ахэм къаӀуалӀэхэрэм
лӀэшэу тикъашъохэр зэрӀагъӀэшӀагъо-
ныгъэхэр, ягуапэу кызырӀаплӀыштыгъэ-
хэр кыыхагъэщыгъ.

ТхьакӀушынэ Аслъан ансамблэм игу-
хэлхэм, республикэм икӀуаджэхэр къа-
кӀухъанхэу агъэнэфагъэмэ кыкӀэупчӀагъ,
амалэу ялӀэмкӀэ ӀэпылӀэгъу зерафӀэхуштыр
кыыхигъэщыгъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Зыгъэфедэхэрэм япчъагъэ кышчыкӀагъ

**Наркотикхэр хэбзэнчъэу
гъэзекӀогъэнхэм пэуцужы-
гъэнымкӀэ комиссиеу рес-
публикэм щыцӀэлашлагъэм
зичэзыу зэхэсыгъоу ты-
гуасэ илагъэм тхьамэта-
гъор щыцӀэрихъагъ Адыгэ
Республикэм и Лышхъэу
ТхьакӀушынэ Аслъан.**

Ӏофтхъабзэм хэлэжыагъэх АР-м и
Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьа-
матэу Владимир Нарожнэр, респу-
бликэм ипрокурор шхъалэу Василий
Пословскэр, щынӀэгъончъэнымкӀэ фе-
деральнэ къулыкӀум и ГъӀорышлӀагъу
Адыгеим щылэм ипащэу Олег Селез-
невыр, министрэхэр, муниципальнэ об-
разованиехэм япащэхэр, нэмкӀихэри.

Наркотикхэр хэбзэнчъэу гъэзекӀо-
гъэнхэм пэуцужыгъэнымкӀэ, бзеджэ-
шлагъэхэм япчъагъэ нахь макӀэ шы-
гъэнымкӀэ Ӏофтхэм язытет зыфӀэдэм,
мышкӀэ зэфӀэхысыжыгъу щыӀэхэм афӀ-
гъэхыгъагъ апӀэр Ӏофыгъоу зэхэсы-
гъом кышӀалӀэтыгъэр. Мыщ епхыгъэу
къэгъушылӀагъэх наркотикхэр хэбзэнчъэу
гъэзекӀогъэнхэм пэуцужыгъэр феде-
ральнэ къулыкӀум Краснодар краим-
кӀэ ишӀолӀыр ГъӀорышлӀагъу АР-мкӀэ
и Къутамэ ипащэу Евгений Олей-
никовыр, Адыгеим хэгъэгъу ӀофтхэмкӀэ
иминистрэу Александр Речиц-
кэр, Роспотребнадзорым АР-мкӀэ и
ГъӀорышлӀагъу ипащэу Сергей Завго-
роднэр.

А. Речицкэм кызырӀауагъэмкӀэ,
2015-рэ илээсым пыкӀыгъэ мэээ
11-м наркотикхэр хэбзэнчъэу зера-
гъэзекӀуагъэхэм епхыгъэ бзеджӀэшӀэ-

гъэ 267-рэ хэбзэушхумэкӀо къулыкӀу-
хэм кыыхагъэщыгъ, хыкумхэм зэх-
фынэу уголовнэ Ӏофи 170-рэ аӀекӀа-
гъэхъагъ. БзеджӀагъэхэм наркотик ки-
лограмм 22-м еху къахахыгъ.

Илээсэу тызхэтӀым ичӀэпыӀогуу мазэ
ехуӀлӀэу Адыгеим щыпсӀэрэ нӀбгы-
рэ 1796-м наркотикхэр ыкӀи психо-
тропнэ пкыгъохэр агъэфедэхэу учетым
хагъэуцагъэх. Ахэм ащыщэу 919-р
наркоманых, нӀбгырэ 877-м нарко-
тикхэр загъорэ агъэфедэх. БлӀкыгъэ
илээсым мыщ фӀэдэ иуахтэ егъ-
пшагъэмэ, наркотикхэр зыгъэфедэхэ-
рэм япчъагъэ проценти 10 фӀэдизкӀэ
нахь макӀэ хуыгъэу зэфӀэхысыжы-
хэм къагъӀэпӀэгъуагъ. Мы тхьамыкӀа-
гъом пӀшӀуекӀогъэнымкӀэ Ӏофтхъабзэу
зэхӀэхэрэм пащэхэр къагъушылӀа-
гъэх, пшӀэрылӀ шхъалэу зыфагъэуцу-
жыхэрэр къагъэнэфагъэх. КъулыкӀум
иӀофтхъабзэу джыри нахьышлу шыгъэн
зэрӀафӀэр, ащ дакӀоу, зэхӀэщэгъэ куп-
хэм зерахъэгъэ бзеджӀэшӀэгъэ хы-
лӀэхэм ащыщхэр кыыхагъэщынхэ ыкӀи
зэхӀафынхэ зэрӀагъӀыгъэр Е. Олей-
никовым кыӀуагъ.

Наркоманхэу зӀэзагъэхэр зыпкӀ
игъэуцожыгъэнхэм екӀопӀагъу кы-
фагъотыхэрэм, ахэм шлуагъэу къаты-
рэм къагъушылӀагъ АР-м псауныгъэр
къэушхумэгъэнымкӀэ иминистрэу Мэ-
ретыкӀо Рустем. Ащ кызырӀагъэ-
щыгъэмкӀэ, 2015-рэ илээсым ипӀэублэ
наркотикхэр зыгъэфедэрэ нӀбгырэ
1995-рэ учетым хэтӀыгъэр, илээсым
кыкӀофтхэм япчъагъэ нахь макӀэ
хуыгъэ. Илээс 18-м нӀс зыныбжы-
хэу наркотикхэр зыгъэфедэрэ нӀбгы-
ри 4-мэ аӀӀэныкӀокӀэ пӀшӀорыгъэшъ
Ӏофтхъабзэхэр зерахъэх, ахэм япса-
уныгъэ изытет лӀэплӀэх.

Наркотикхэм апыщагъэхэм ялӀэзэн-

хэм ыкӀи реабилитацие арагъӀекӀу-
ным пае псауныгъэр къэушхумэгъэ-
ным иучреждении 9-у ащ фӀэгъэза-
гъэхэм яамалхэр кызыфагъэфедэх.
Диспансер учетым хэт нӀбгырэ
919-м щыщэу нӀбгырэ 63-м Ӏэзэн
ыкӀи зыпкӀ игъэуцожыгъэным епхы-
гъэ Ӏофтхъабзэхэр адызерахъагъэх,
ахэм ащыщхэр учетым хахыжыгъэх.

АР-м и Лышхъэу ыналэ зытыри-
дзэгъэ лӀӀэныкӀохэм ыкӀи пшӀэрылӀ
шхъалэу кыгъэуцугъэхэм ащыщ хьапс
къэшыхъагъэхэм наркотик экӀлоцӀы-
щыхъагъэхэр зӀэпӀагъыгъу кызырӀэ-
хӀкырым игумӀкыгъо дӀэгъэзыжы-
гъэныр.

— ЗӀӀӀэми тӀоу зэхӀэпӀэу мы тхьа-
мыкӀагъом тыпӀэуцужыгъын, кытӀкӀэху-
хэрэ лӀӀужхэр къэтыухуымӀэхэ фае.
Спорт псӀауӀэу, площадкӀэу муницип-
пальнэ образованиехэм ащытшӀыгъэр
бэ, ахэм амалэу къатыхэрэр кызыфӀэ-
гъэфедӀэгъэным мыщ дӀажыгъэм мӀхъа-
нӀшхо иӀ. Ау, гукъау нахь мышӀӀэми,
наркотикхэр зыгъэфедэрэ нӀбжыкӀэ-
хэм япчъагъэ бӀкӀэ кышчыкӀэрӀэп.
Наркоманхэм реабилитацие зыцакӀу-
рэ гупчэу тӀӀэм ищыкӀэгъэ оборудо-
ваниер ӀӀкӀӀӀ, нэмкӀи лӀӀэныкӀохэм
кӀи зӀерӀӀэшъуашэу зӀэгъӀӀӀыгъагъ.
Ащ кыкӀӀӀыкӀоу мыщ шагъӀэху-
жыгъэр цыфхэм япчъагъэ джыри на-
хьыбэ хуон фае. ПшӀэрылӀ шхъалэу
наркотикхэр зыгъэфедэрэм реабили-
тацие ыкӀунышъ, цыф псауу общест-
вэм кыхъуцожыгъыныр ары, — кы-
Ӏуагъ ТхьакӀушынэ Аслъан.

Республикэ комиссием 2016-рэ илӀэ-
сым Ӏофтхэм зӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
щаштагъ, унӀшъо гъэнэфагъэ-
хэри ашыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

СурӀэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

**Юфтыабзэу
«Илъэсыклэр»**

КИАРЭ Фатим.

Зэхъоклыныгъэхэр фашыгъэх

Адыгэ Республикэм Иофшэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ цыфхэм ашIэным пае макъэ кьегъэлу: Урысые Федерацием и Правительствэ иунашъоу N 142-р зыте-тэу «Федеральнэ законэу «Дзэкъулы-кьушIэхэм ахъцэ зэраратырэм ехы-лагъ» зыфиорэм ия 3-рэ статья ия 9-рэ, 10-рэ ыкли 13-рэ Iахъхэм кьызэ-ралорэм тетэу мазэ кьэс ахъцэ ком-пенсациеу аратыштым игъэнэфэн ехылаIагъ» зыфилоу 2012-рэ илъэсым

мэзаем и 12-м кьыдакыгъэм Уры-сые Федерацием и Правительствэ зэхъоклыныгъэхэр фишыгъэх.
Мазэ кьэс ахъцэ компенсации кьа-ратыным ифитыныгъэ зилэхэр:
— дзэкъулыкьушIэхэу дзэ кьулыкьум кьызэраджагъэхэм тетэу кьулыкьур зы-хыгъэхэу ыкли зэзэгъыныгъэу зэда-шырэм тетэу Iлэлъэ гъэнэфагъэкIэ угъо-инхэм ахэлэжъэгъэ дзэкъулыкьушIэхэу кьулыкьум илъэхъан фыкьоныгъэу афэхъугъэм е дзэ кьулыкьум кьызых-

кыжъхэм ыуж сэкъатныгъэ зэрялэр кьэзыушыхъатырэ тхылъхэр кьызэра-тыгъэхэр;
— сэкъатныгъэ зилэу зидунай зы-хъожьыгъэм (хэкIодагъэм) иунагъо ис-хэр, джащ фэдэу Iлэлъэ гъэнэфагъэкIэ дзэ кьулыкьур ахынэу кьызэджэгъа-гъэхэу хэкIодагъэхэм (зидунай зыхъо-жыгъэхэм) яунагъо исхэр.
Урысые Федерацием ПенсиехэмкIэ ифонд пенсие зэритырэ цыфхэм мазэ кьэс ахъцэу алэкиагъэхъан фаер зэшло-

зыхырэр цыфхэр социальнэу ухъумэ-гъэнхэмкIэ кьулыкьухэу зигугъу кьэт-шырэ цыф куп гъэнэфагъэхэр зы-щыпсэухэрэ чыплэхэм ащызэхэщагъэхэр ары.
Урысые Федерацием зыкьэухъумэ-жыгъэнымкIэ и Министерствэ, Уры-сые Федерацием хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ, Урысые Федераци-ем щынэгъончъагъэмкIэ и Федераль-нэ кьулыкьур пенсие зэраратырэ цыф-хэм ведомствэ гъэнэфагъэхэм якъу-лыкьухэм ыпшъэкIэ зигугъу кьэтшыгъэ ахъцэу мазэ кьэс аратын фаер агъэ-нэфэшт.

Пхъэшагъэ хэлъэу агъэпщынэщтых

Газым, электричествэм, псым ыкли фабэм ауасэ игъом зымытыхэрэм арагъэхьырэ пшъэдэклижьыр лъэшэу агъэпхъэшэным Урысыем щыфэжъагъэх. Ащ фэгъэхьыгъэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм УФ-м и Президентэу Владимир Путиныр джырэблагъэ кIэтхагъ.

Цыфхэм ыкли бизнесым агъэфедэрэ газым, электриче-ствэм, псым, фабэм ауасэ нахъ чанэу, игъом зэраратышт шыкIэхэр хэбзэгъэуцугъаIэм кьыдыхелъытэх.
Мыхэм апкIэ игъом замы-тырэм, чыфэхэм атехьорэр зыфэдиизыштыр агъэнэфэгъах. Зы мафэ тешIэ кьэс УФ-м и Гупчэ Банк рефинансирова-ниемкIэ иставкэ и 1/130-рэ фэдиизышт тазырэу атыральныха-щтыр. Мыщ дэжъым кьэолэгъэн фае, нелэрэ мафэм ехъулэу

Гупчэ Банкым рефинансиро-ваниемкIэ иставкэу агъэнэфа-гъэр процент 8,25-рэ мэхъу. ХэбзэгъэуцугъаIэу зигугъу кьэтшырэм фэгъэкIотэн горэ-хэри илэх. Къэклиаплэхэр зыгъэ-федэхэрэр зыхэхъэхэрэ купым елытыгъэу, псэуплэр зиехэр, псэуплэ-коммунальнэ хъызмэ-тым игъэлорышIэкло компани-ехэр, псэуплэр зиехэм ято-варицествэхэр (ТСЖ), псэу-плэ-псэолъэшI кооперативхэр (ЖСК) атышт пеняри агъэнэ-фагъ.

шырэ ресурсхэр зэрагъэфе-дэштхэ шапхъэу агъэнэфагъэхэр зыукьохэрэри лъэшэу агъэп-щынэщтых.
Энергокьэклиаплэхэр зыгъэ-федэхэрэм игъом ыпкIэ амы-тызэ, чыфэу сомэ миллион пчъагъэ зэрэзэтырырагъэхъа-гъэм ыпкь кьыкIэу хэбзэгъэу-цугъаIэр аштэнэу хъугъэ. УФ-м энергетикэмкIэ и Министерствэ кьызэритыгъэмкIэ, 2015-рэ илъэ-сым чъэпыогъум и 1-м ехъулэу УрысыемкIэ энергокьэклиаплэхэр зыгъэфедэхэрэм чыфэу ате-льыр сомэ миллиард 850-м блэкIыгъ. Ащ щыщэу сомэ

Игъом ыпкIэ зымытыгъэхэм тазырэу (пеня) атыральныхащтыр

Цыфхэр, ТСЖ-р, ЖСК-р	А 1 — 30-рэ мафэм нэс: чыфэм хахьорэп	Я 31 — 90-рэ мафэ-хэм анэс: ГБ-м рефинанси-рованиемкIэ иставкэ и 1/300-рэ фэдиз	Я 91-рэ мафэм кьыщыублагъэу: ГБ-м рефинанси-рованиемкIэ истав-кэ и 1/130-рэ фэдиз
ГъэлорышIэкло ком-паниехэр, фабэр ыкли псыр кьэзы-тырэ предприятие-хэр	А 1 — 60-рэ мафэм нэс: Гупчэ Банкым (ГБ-м) рефинансированиемкIэ иставкэ и 1/300-рэ фэ-диз	Я 61 — 90-рэ мафэ-хэм анэс: ГБ-м рефинансиро-ваниемкIэ иставкэ и 1/170-рэ фэдиз	Я 91-рэ мафэм кьыщыублагъэу: ГБ-м рефинансиро-ваниемкIэ иставкэ и 1/130-рэ фэдиз
НэмыкI потреби-тельхэр	А 1-рэ мафэм кьыщыублагъэу: ГБ-м рефинансированиемкIэ иставкэ и 1/130-рэ фэдиз		

Административнэ пшъэдэклижьыр нахъ агъэлъэшыгъ

Хэбзэгъэуцугъэу аштагъэм кьызэрэдилъытэрэмкIэ, элек-трическэ ыкли фабэр кьэзы-тырэ сетъхэм, чыдэгъэ ыкли газрыкIуаплэхэм фитыныгъэ ямылэу ежъ-ежъырэу запызы-

шIэхэрэм арагъэхьышт адми-нистративнэ пшъэдэклижьыр агъэлъэшышт. Тазырэу цыфхэм атыштыр сомэ мини 3 — 4-м кьыщегъэжъагъэу мини 10 — 15-м нэсышт, IэнатIэ зылыгъхэм — сомэ мини 6 — 8-м кьыще-гъэжъагъэу мин 30 — 80-м нэ-сышт, юридическэ лицэхэм — сомэ мин 60 — 80-м кьыще-гъэжъагъэу мини 100 — 200-м нэсышт.
Ащ имызакъоу, зигугъу кьэт-

миллиарди 183-р — электро-энергиемкIэ чыфэх, газымкIэ — сомэ миллиарди 160-м ехъу, фабэр кьэзытырэ сетъхэмкIэ сомэ миллиард 15-м ехъу кьа-тыжьын фае.
Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэр мы илъэсым чъэпыогъум и 23-м УФ-м и Къэралыгъо Думэ ыштагъ ыкли чъэпыогъум и 28-м ФедерациемкIэ Советым ащ дыригъэштагъ.
ИШЪЫНЭ Сусан.

Унашъо зашыкIэ...

Чыфэр игъом зымытыжыыхэрэм яавтомобиль-хэр зэрафэнымкIэ фитыныгъэ кьэзытырэ тхьапэр охътэ гъэнэфагъэм алыхыгъэным фэгъэхьыгъэ законопроект УФ-м и Къэралыгъо Думэ ыштагъ.

УФ-м ихыкум приставхэм яфедеральнэ кьулыкьу иди-ректорэу Артур Парфенчико-вым кьызэриуагъэмкIэ, пра-вэхэр зымы «заочнэу» Iа-хыштэп. ХэбзэухъумаIохэм мыщ фэдэ унашъо зашырэм ыуж чыфэр ыпщыныжынэу водителым мэфи 5 ратышт, а уахътэм кьыкIоцI ар зи-мыгъэцакIэкIэ, охътэ гъэнэ-фагъэкIэ иправэхэр зэрэлахы-рэр зэрытхэгъэ тхьапэр ежъ ратышт.

Урысыем ихыкум пристав шъхьалэ кьызэрэхигъэщыгъэмкIэ, мы хэбзэгъэуцугъэм игъэцкIэн лъэныкьо гъэнэфагъэхэм афэ-гъэхьыгъ, анахъэу социальнэ мэхъанэ зилэ Iофыгъохэр арых кьыдыхэлъытагъэхэр. Гушылэм пае, ащ хэхъэх кIэлэлпупкIэр игъом зымытыхэрэр, мыльку ыкли моральнэ зэрарым кьа-кIэлъыкIоу тазырэу тыральныха-гъэр зымыпщыныхэрэр, нэ-мыкIэхэри. Ау алиментхэр зы-мытырэ водителыр рыпсэункIэ

машинэ закъор арымэ фэдэ-къэклиаплэу илэр, ежъым е исабий сэкъатныгъэ яIэмэ е а 1 — 2-рэ купым хэхьэрэ сэкъатныгъэ зилэхэр ылыгъхэмэ, водителъскэ удостоверениер Iахын фитыштхэп. Мы зако-нопроектым гумэкIыгъохэр кьы-пыкIынхэ ылъэкIыштэу зылыт-эрэ специалистхэр щылэх. НэмыкI къэралыгъо кIо зышло-игъо цыфхэм чыфэ ательми амышIэу аэропортым екIуаплэх, мыщ дэжъыр ары нылэп ахэм кьызагурылорэр Урысыем икIынхэ зэрамылэкIыштыр. Ащ фэдэ чыплэ водителъхэри ифэн-хэ альэкIышт. Ау хыкум при-ставхэм зэралыгътэрэмкIэ, хэб-зэгъэуцугъэр зыгъэцакIэхэрэм

ащ зи дэй къафихьыштэп. ЫпшъэкIэ кьызэрэщытIуагъэу, чыфэ зытелъым мэфи 5-м кьыкIоцI ежъ-ежъырэу ар ыпщыныжын амал илэшт. Я 6-рэ мафэм шапхъэхэр зымыгъэцакIэкIэ, хыкум при-ставыр ащ къеджэшт ыкли охътэ гъэнэфагъэкIэ авто-транспортыр зэрифэн зэрэфи-мытыр рилошт, ар кьэзы-ушыхъатырэ тхьапэхэм акли-гъэтхэшт.
Непэ тикъэралыгъо эконо-мическэ кыныгъохэм зэряола-гъэм кьыхэкIыкIэ, IэкIыбым кIорэ цыфхэм япчъагъэ нахъ макIэ хъугъэ. Ащ дакIоу Уры-сыем икIынхэм ифитыныгъэ зылахыгъэхэм «амнистие» афэ-шыгъэныр игъоу зылытэхэ-рэри щылэх. Мыщ фэдэ екIо-лакIэм А.Парфенчиковым дыригъаштэрэп. Ащ кьызэри-уагъэмкIэ, рамыгъэкIыхэрэм

япчъагъэ нахьыбэ хъугъэ. Илъэ-сэу тыэхэтым имэзи 9-м чыфэ зытелъ нэбгырэ миллион 1,4-рэ Урысыем рагъэкIыгъэхэп, ахэм ащыщэу мин 388-мэ кIэлэ-пупкIэр атырэп. Хыкум при-ставхэм Iофэу ашIагъэм ишIуа-гъэкIэ, чыфэу кьызэцIагъэ-кIожьыгъэр сомэ миллиарди 10-м кIэхъэ, ащ щыщэу сомэ миллиард 1,6-р алиментхэм япхыгъ.
Цыфым чыфэ телъмэ, ащ ылъэныкьокIэ Iоф кьызэIуахы-гъэмэ зэригъэшIэным пае хы-кум приставхэм яфедеральнэ кьулыкьу исайтэу «fssprus.ru» зыфиорэм ихъан ылъэкIышт, джащ фэдэу телефон номерэу 8 800 550 66 40-м (узэрэте-оштым ыпкIэ хэлъэп) шъуте-он, шъузыгъэгумэкIырэ упчIэр специалистым фэжъугъэзэн амал щыл.
ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

РЕСПУБЛИКЭ ЗЭНЭКЪОКЪУР

Адыгеир ныбжыкIэ нэплъэгъухэмкIэ

Чъэпыогъум и 5-м кышыублагъэу Адыгэ Республикэм имуниципальнэ образованиехэм ятхылъеджаплэхэм къачлахъэхэрэм азыфагу сурэт анахъ дэгъумкIэ республикэ зэнэкъокъоу «Адыгея — венок народов» зыфилоу Лъэпкъ тхылъеджаплэр кIэщакIо зыфэхъугъэр шыкIуагъ.

Республикэм икъэралыгъо программэу «Лъэпкъхэм азыфагу илъ зэфышытыкIэхэр ыкIи патриотическэ плуныгъэр гъэпытэгъэныр» зыфилоу ар кыхеубытэ. Зыфэшлушэщтыгъэр цыф лъэпкъхэм Адыгеим шыпсэухэрэм шъхэклафэ зэфашыныр, щэлагъэ ялэныр, лъэпкъ культурэхэр зэпэблагъэ шыгъэнхэр ыкIи республикэм мамырныгъэр шыгъэпытэгъэныр арых. Зэнэкъокъум хэлэжъэхэрэмкIэ зыбгъазэм, сурэтхэмкIэ темэ инэу «Адыгеир — цыф лъэпкъхэм якъэгъэгъэ блэр» зыфилоу кызылэуахын фэягъэ. НыбжыкIэхэм ядунееепллыкIэ ыкIи якультурэ хэгъэхъогъэным ыкIи зыкыгъэлэтыгъэным тегъэпсыхъэгъагъ. Хэти ежъ иамал, ыкIуачIэ елътыгъэу сурэтшыкIэр кыыхынын фитыныгъэ илагъ.

Зэнэкъокъум хэлэжъэхэрэм ялофшлагъэхэм жюрим лъэныкъуабэкIэ уасэ афишыгъ: темэ шъхалэм творческэ лофшлагъэр зэрэклурэр; куоу кызырээзэлу-хыгъэр; шапхъэу, шыкIэу сурэтым шыгъэфедэгъэр, гупшысэр зэрэщыкIэгъэтхыгъэр; шъуашэмрэ купкIымрэ зэрээддишэрэр; авторыр творческэу кызырэкIоллагъэр; гузэхашIэу кыуитырэм иинагъ ыкIи эстетическэу зэрэгъэпсыгъэр.

Зэнэкъокъум иапэрэ чэзыу чъэпыогъум и 5-м кышегъэ-

жыагъэу шэклогъум и 7-м нэс республикэм имуниципальнэ тхылъеджаплэхэм ащыкIуагъ. Ащ илъэс 13 — 15; 16 — 20 зыныбжыхэр хэлэжыагъэх. Апэрэ чэзыу теклоньгъэр кышыдэ-зыхыгъэхэу ыкIи кыхагъэщыгъэхэр ятлонэрэ чэзыу хэлэжъэнхэу Мыекъуапэ къагъэ-кIуагъэх. Ар АР-м и Лъэпкъ

тхылъеджаплэ шэклогъум и 8 — 18-м шыкIуагъ.

СурэтхэмкIэ республикэ зэнэкъокъум икIэх зэфэхысыжъ нэбгырэ 44-рэ нэсыгъэр. Жюрим хэтыгъэх Хъуажъ Рэмзанэ — АР-м исурэтышхэм я Союз итхъамат, ШъуапцIэ-къо Аминэт — АР-м культурэмкIэ иминистрэ игуадз, Галина Овчинниковар — иску-

ствэхэмкIэ Адыгэ республикэ колледжэу У. Тхъабысымым ыцIэкIэ щытым икIэлэегъадж, КъыкI Бэлэ — Лъэпкъ тхылъеджаплэм идиректор ыкIи Емыж Аминэт — Лъэпкъ тхылъеджаплэм правовой ин-

Кошхъэблэ районымкIэ Натырбые чыплэ тхылъеджаплэм кыгъэлъэгъуагъэу, Натырбые гурыт еджаплэу N 8-м ия 9-рэ класс щеджэу Виктория Цыганковам а I-рэ чыплэр ратыгъ.

ко Светланэ я III-рэ чыплэр кыдыхыгъ.

Илъэс 16-м кышегъэгъэжыагъэу 20-м нэс зыныбжыхэмкIэ пэрытныгъэр кыдзыхыгъэхэр:

Мыекъопэ районымкIэ Къурджыпс икъоджэ тхылъеджаплэ ыцIэкIэ, Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым ия 4-рэ курс истуденткэу Анна Ефимовам а I-рэ чыплэр фагъэшъошагъ.

Диана Борисенкэм я II-рэ чыплэр ратыгъ, Мыекъопэ районымкIэ Победненскэ тхылъеджаплэр кыгъэлъэгъуагъ, Адыгэ кIэлэгъэгъэ колледжэу Хъ. Андырхъуае ыцIэкIэ щытым иапэрэ курс щеджэ.

Кушъу Денизэ я III-рэ чыплэр кыыхыгъ, Теуцожь районымкIэ Очэпщые къоджэ тхылъеджаплэм кыкIыгъ, гурыт еджаплэм ия 10-рэ класс щеджэ.

КIэх зэфэхысыжыым хэлэжыгъэ пстэумэ ялофшлагъэхэм жюрим ялэсыгъэ уасэ афишыгъ, ащ итхъамэтагъэу, Адыгеим исурэтышхэм я Союз ипашэу Хъуажъ Рэмзанэ дипломхэр ыкIи нэпэепл шлухъафтынхэр ахэм аритыгъэх.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.
Сурэтхэр мэфэкIым щытырахыгъэх.

ХЭБЗЭАХЪ ХЭГЪЭКIЫНЫР

Ишлуагъэ къякIыщт

Цыфхэм лэжъапкIэм техъогъэ хэбзэлахъэу атырэм кIэлэцIыкIу сэкъатхэм апае хэгъэкIынуу фашыщтыр нахыбэ хъушт. Ащ ехыылэгъэ зифэхъошэ гъэтэрэзыжыныхэр Хэбзэлахъ кодексым фашыгъэх.

КIэлэцIыкIу сэкъатхэм ятэ-анэхэм ыкIи ахэм афэдэ сабыйхэр аплужыныу къаIызы-хыгъэхэм апае хэбзэлахъ хэгъэкIыныр кIэлэцIыкIу сэкъат пэпчъ тельытагъэу мазэм сомэ мини 3 хъуштыгъэмэ, джы сомэ мини 12-м нэсыщт. Олекунхэм, шъхъарышхэм ыкIи ны-ты афэхъугъэхэм апае хэбзэлахъ хэгъэкIыныр фэдитIуэ нахыбэ хъушт. Джырэ нэс ар сомэ мини 3 хъуштыгъэмэ, джы мини 6-м нэсыгъ. Адрэ «кIэлэцIыкIу» хэгъэкIыныр ыпэкIэ зэрэщы-тыгъэм фэдэу къэнэжыгъэх: а 1-рэ кIэлэцIыкIу пэе сомэ 1400-рэ, я 2-м пэе — 1400-рэ, ячэнэрэ ыкIи ащ кыкIэлъы-клорэ кIэлэцIыкIу пэпчъ ательы-тагъэу сомэ 3000.

— Аныбжы илъэс 18-м нэсыфэкIэ, джащ фэдэу мэфэ шыкIэкIэ апшэрэ еджаплэхэм ащеджэрэ студентхэм, аспирантхэм, ординаторхэм, интернхэм апае хэбзэлахъ хэгъэкIыныр араты ахэм а 1-рэ ыкIи

я 2-рэ купым хэхьэрэ сэкъатныгъэ ялэмэ. Хэбзэлахъ хэгъэкIыныр цыфым лофшлэн кэ-зытырэм егъэцакIэ. Лофшлэм илэжъапкIэ мы шапхъэхэм ате-тэу сомэ пчъагъэр хэгъэкIы ыкIи ащ ыуж къэнагъэм физическэ лицэкIэ алытэхэрэм атырэ хэбзэлахъыр (НДФЛ-р) хеубытыкIы, — къелуатэ гупчэу «Общественнэ Думэр» зыфилоуэм иэкспертэу Дмитрий Липатовым. — Ащ ыуж лофшлэм кыраты хэбзэлахъыр зыхагъэкIым къэнэгъэ лэжъапкIэмрэ хэбзэлахъ хэгъэкIыным кыгъэнэжыгъэмрэ. Сомэ мини 12-м процент 13-м тельытагъэу хэгъэкIыр хэбзэлахъыр сомэ 1560-рэ. Ащ тетэу илъэсым кыкIоцI цыфым зэкIэмкIи фэдэ хэгъэхъожъэу кыIэклахъэрэр сомэ 18720-рэ. Зэгъэлшэнхэр шыгъэнхэм фэшI къэлэуагъэмэ хъушт нахыпэрэ шапхъэхэм атетэу хэбзэлахъ хэгъэкIыным ишлуагъэкIэ цыфым илэжъапкIэ кыыхэхъожыщтыгъэр сомэ

4680-м зэрэшломькIыштыгъэр.

Хэбзэлахъ хэгъэкIыныр араты хэбзэгъэуцугъэм ыгъэнэфэрэ гъунапкъэм (базэм) зилэжъапкIэ лымылэсырэ ны-тыхэм. Джырэ нэс а гъунапкъэр сомэ мин 280-рэ хъуштыгъэмэ, Хэбзэлахъ кодексым фашыгъэ гъэтэрэ-зыжыныхэм сомэ мин 350-м нагъэсыгъ. А гъунапкъэр къалытэ илъэсыр кызыхыагъэм кышыублагъэу мазэ къэс лэжъапкIэу ратыгъэр зэхагъэхъожыгъэ. Джы гъунапкъэу агъэнэфагъэм зэкIэмкIи мазэм зилэжъапкIэ сомэ 29166-м нэсыхэрэм хэбзэлахъ хэгъэкIыныр илъэс псаум агъэфедэнэу фитыныгъэ къареты. Нахыпэм ащ фэдэ фитыныгъэ къазытырэ мазэ лэжъапкIэр сомэ 23333-м шокIыштыгъэп.

Зигугъу къэтшырэ гъэтэрэ-зыжыныхэм кIуачIэ ялэ хъушт 2016-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м кышыублагъэу.

Джащ фэдэу гъэтэрэзыжыныхэм физическэ лицэкIэ алытэхэрэм къалэкIэхьэрэ нэмыкI фэдэхэм ащышхэм хэбзэлахъ атемыхъоштэу егъэнафэ. Гуцылэм пэе, банкхэм аралхъэгъэ ахъшэм процентхэмкIэ фэдэу къатырэм хэбзэлахъыр (НДФЛ-р) хаубытыкIыштэп.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Хьалыгъум ыуасэ кыыхэхъоштэ?

Урысые Федерацием мэкъу-мэщымкIэ иминистрэу Александр Ткачевым хьалыгъум ыуасэ кыыхэхъон зерилъэкIыштыр кыIуагъ.

Кыыхъащт илъэсым игъэтхэпэ мазэ нэс ар зэрэщэрэр сомэ 25 — 30-м нэсышъушт, ар джырэ уасэм процент 20-кIэ нахыб.

Министрэм кызырIуагъэмкIэ, уасэр кызырэдэклауэрэр бгъэшIэгъонэу щытэп. Мэкъумэщ хызмэтым ипродукция илъэсыр кызыхыагъэм кышегъэгъэжыагъэу зы процент нахъ кызырэхэмыхъуагъэр, гъомылэпхъэшI промышленностым уасэхэр проценти 2-кIэ кызырIэтыгъэр ащ кыыхыгъэщыгъ. Арэуштэу щытми, Краснодар крайри Адыгеири коц шыкIэхэу кыыхэкIырэп. Мы илъэсми ахэм лэжыгъэ бэгъуагъэ Iуахыжыгъ. Зэрэкъэралыгъоу пштэмэ, коцэу агъэтылыгъэр цыфхэм афיקъушт, ары пакIошъ, лэжыгъэу тилэм ызышанэ фэдизыр IэкIыб къэралыгъохэм арашэн алъэкIышт.

— Тыфаеу хьалыгъу уасэм кыыхэдгъахъорэп, — ело А. Ткачевым. — ИкIыгъэ илъэсым ишышхъэлэу мазэ кышегъэгъэжыагъэу ар зыпкъ итыгъ. Коцым джынэс сомэ 8 ыосагъэмэ, джы 10-м нэсыщт.

Минпродторгым ипашэ игуадзэу Виктор Евтуховым зигъот мэкIэ цыфхэм хьалыгъум пэе картонкэхэр аратынхэу зыхъукIэ а Iофыгъом изэшIохын сомэ миллиард 70-рэ тыригъэкIодэн фаеу зэрэхъуштыр къело. Къэралыгъом ащ фэдиз мылькы кытIупщынэу кыегъэгъэх. (Тикорр.).

Гуфэбэныгъэу афырлэр къагъэлъэгъуагъ

Ны. Мы гуцылэм гупшысэ куоу хэлъым укьегъэфабэ. Сыд фэдэ бзэкIэ къэлуагъэми, ащ шүлэгъуныгъэ шъабэу пхырыщыгъэр зэхэошIэ. Ным мэхъанэу илэр къыдалтытээ, ащ и Мафэ зэрэдунаеу хагъэунэфыкы.

щэщтым тыпыл. Мыгъэ «Мама + я» зыфилорэ къэгъэлъэгъо-ныр зэхэтцагъ. Нымрэ сабы-имрэ зэфыщытыкIэ дахэу ялэр сурэттехыгъэмкIэ къыралотыкыгъ. Гъэшлэгъонэу зэрашы-щтым зэкIэры пылгыгъэх. «Ду-наир сянэ ынэхэмкIэ» зыфилорэ зэнэкьокъур ащ къыкIэлъы-кIуагъ. Еджаплэм чIэс клас-схэм азыфагу мы зэнэкьокъур щызэхэтцагъ. Ным унэгъо л-фыр зэрээрхыгъэр игъэкло-тыгъэу къыралотыкыныр ары кIэлэеджакIохэм пшъэрылгъэу ялагъэр. Ар зэрифэшъуашэм фэдэу зэрагъэцкIагъэр тиеджаплэ къычIэхъагъэхэм нэрылгъэу афэхъушт. КIэлэеджакIохэм ашы-гъэ гъэзетхэри хъакIэхэм ашIогъэшлэгъоныхэу къыт-шIошы.

Джащ фэдэу ным и Мафэ фэгъэхыгъэу «Ным ылэгъэ фабэ-хэр» зыцIэ ермэлыкъ гурыт еджаплэу N 2-м щызэхэцагъ.

Сурэтхэр Iэшынэ Аспан тырихыгъэх.

Адыгеим ит еджаплэхэм ыкIи кIэлэцIыкIу Iыгыплэхэм мы мэфэклыр гъэшлэгъонэу ыкIи гум къинэжъэу зэрашыщтым яшъыпкъэу пылгыгъэх. Мэфэ-кIым мэхъанэу илэр кIэлэцIы-кIухэм къафалуатээ, ным гу-фэбэныгъэ фырылэу къэтэджын-хэм фагъасэх.

Пстэуми къахэщырэ мэфэкл мафэр Мыекъуапэ дэт гурыт еджаплэу N 2-м зэрифэшъуа-шэу щыхагъэунэфыкыгъ.

Еджаплэм узэрэчIахъэу мэфэклым игъэклотыгъэу зызэрэ-фагъэхъазырыгъэр зэхэошIэ. Дэлкъхэм ежъхэм ашыгъэ гъэзетхэр апылгъагъэх. Ным-рэ кIэлэцIыкIумрэ гулэгъоу

зефырлэр къызылотыкIырэ сурэтхэм уяплъы зэпытыгъэ-ми уязэщырэп. Нэужым еджа-плэм хъэкIэ лъаплэу къекIола-гъэхэм къафагъэхъазырыгъэ къэгъэлъэгъоныхэр кIэлэцIыкIухэм къырагъэжъагъ. Ным гулэгъуны-гъэу хэлъыр зэрэгъунэнчъэр къызылотыкIырэ усэхэмкIэ л-ф-тхъабзэр къызылуахыгъ.

— Мы мафэм мэхъанэшхо етэты, — къытфелуатэ егъ-джэн лфхэмкIэ еджаплэм иди-ректор игуадзэу Саида Бас-ниевам. — Илъэс къэс гъэ-шIэгъонэу зэрэтшIыщтым, ти-еджаплэ щеджэрэ кIэлэцIыкIухэм янэхэм, янэжъхэм мэфэклыр агу къинэжъынэу зэрэзэхэт-

Мыщ чIэс классхэр зэкIэ ащ хэлэжъагъэх. Ным ылIуагъэ ыгъэ-жъэгъэ гъомылапхъэхэр кIэлэ-еджакIохэм къырахъылагъэх. Нэужым лфтхъабзэр мэфэкл къэгъэлъэгъонкIэ лъагъэклотагъ.

Исабий дахэу къызэрэшъо-рэр, оредыр зэригъэбзэрабзэрэр ылъэгъуныр нымкIэ гушIогъошху. Ар мы лфтхъабзэм нафэ къыт-фишыгъ.

— Мэфэклым мэхъанэшхо есэты, — къытфелуатэ я 10-рэ классым щеджэрэ КIыкI Ди-анэ. — ЩыIэныгъэ къызэрэ-татыгъэмкIэ, дунэе нэфыр зэ-рэтагъэлъэгъуэгъэмкIэ ныхэм егъашIэм тафэрэзэн фэе. Ахэм гуфэбэныгъэу къытфырлэр

зэрэгъунэнчъэр къыдгурэлэ ыкIи лъэшэу тэгъэлъаплэ. Ным фэгъэ-хыгъэу къэзгъэхъазырыгъэ оредыр тыхъэкIэ лъаплэхэм непэ апэгъошхушт.

Апэрэ классым къыщегъэ-жъагъэу я 11-м щеджэхэрэм анэсэу лфтхъабзэм хэлэжъа-гъэх. Зы унэгъо Iужъум фэдэу мэфэклыр нахъ баетеу зэра-шыщтым ахэр пылгыгъэх. Гуп-шысэ куу зыщыпхырыщыгъэ усэхэм къащегъэжъагъэу сцен-кэ гъэшлэгъонхэм анэсэу кIэлэ-еджакIохэм къагъэлъэгъуагъ, хъэкIэ лъаплэу къекIолагъэхэр агъэрэзагъэх.

ГЪОНЭЖЪЫКЪО
Сэтэнай.

ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ КЪЕТЫ

Мыекъопэ районым щылагъ

ПенсиехэмкIэ фондм и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм щызэхэщэгъэ къекIокIырэ мобилнэ клиент къу-лыкъур шэкIогъум и 23-м Мыекъопэ районым щылагъ.

Мы мафэм ащ ихъэклагъэх станицэу Даховскэм щыпсэу-хэрэ нэгырэ 16. Пенсиехэр ятыгъэнхэм, лфшIэнымкIэ ста-жыр гъэтэрэзыжъыгъэным, компенсационнэ тынхэр, зэтыгъо мээз ахъщэ тынхэр ятыгъэнхэм ыкIи ны (унэгъо) мылкъур гъэфедэгъэным яхъылэгъэ упчIэхэу ахэр зыгъэгумэкIыщтыгъэхэм зэхэугуфыкIыгъэ джэуапхэр аратыжыгъэх, ашIэн фаеу щыт-хэр агурагъэлуагъэх.

ПенсиехэмкIэ фондм ичIыплэ къулыкъухэм апэчыжъэу щылэ псэуплэхэм адэсхэр зыгъэгумэкIыхэрэр афызэхэфыгъэнхэмкIэ мы къулыкъур IэпылэгъушIоу зэрэщытыр бэмэ къагурылуагъ. Ащ къыхэкIэу, мобилнэ клиент къулыкъум дэкигъо егъэ-лэгъэнхэр нахъыбэу зэхэщэх. Гуцылэм пае, мы илъэсым къекIокIырэ мобилнэ клиент къулыкъур республикэм ирай-они 6-мэ къахиубытэрэ псэуплэ 10-мэ ащылагъ ыкIи ащ ифэлэ-фашIэхэр нэгырэ 60-мэ къызыфагъэфедагъэх.

Илъэсыр имыкIызэ атын фэе

ПенсиехэмкIэ фондм и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм зыщылэжъэщтхэр ежъ-ежъырэу къызэлъузыхыгъэхэм агу къегъэкIыжъы шIокI зимылэ пенсие ыкIи медицинэ страхованиехэм ателытэгъэ страховой тынхэр мы илъэ-сыр имыкIызэ атын зэрэфаер.

2015-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м къыщыублагъэу мээз лэжъэпкIэ анахъ макIэу Урысыем шагъэнэфагъэр сомэ 5965-рэ мэхъу. Страховой тынхэмкIэ тарифыр 2013-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м къыщыублагъэу ПФР-мкIэ процент 26-рэ, ФФОМС-мкIэ проценти 5,1-рэ хъуштыгъэх. 2014-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м къыщыублагъэу шIокI зимылэ пенсие страхованиемкIэ страховой тыным итариф (мэкъумэщышIэ (фермер) хъызмэтшIаплэхэм япашэхэр хэмытхэу) страховой тынхэр зытыхэрэм фэдэу къылэклахэрэм елпытыгъэу агъэпсыгъ. Страховой тыныр зытыхэрэм ар зы-телытэгъэ пIальэм фэдэу къылэклэхъагъэр сомэ мин 300-м емыхъу-гъэмэ, ащ ытын фаер зыфэдиизыр мы формулэм тетэу къа-лпытэ: $5965 \times 26\% \times 12 = \text{сомэ } 18610,80\text{-рэ}$. Фэдэу къылэклэ-хъагъэр сомэ мин 300-м зехъукIэ, сомэ пчъагъэу ащ къехъу-гъэм телытагъэу ытын фаем джыри 1 процент тедзэ фешIыжъы.

МэкъумэщышIэ (фермер) хъызмэтшIаплэхэм япашэхэм ПенсиехэмкIэ фондм хагъэхъан фэе гъэунэфыгъэ тыныр къалытэ мээз лэжъэпкIэ анахъ макIэу хабзэм ыгъэнэфагъэр мээз 12-м рагъаозэ ыкIи хъызмэтшIаплэм хэт нэгырэ пчъагъэм рагъэожъызэ.

Гуетыныгъэшхо ахэль

Кошхъэблэ район гупчэ сымэджэщым неврологиемкIэ иотделение бэмышIэу къыщысэлэзагъэх. Ащ ипашэу Унэрэкъо Мурат Казбек ыкъом гуетыныгъэшхо фырилэу илофшIэн зэригъэцакIэрэр нэрылгъэу къысфэхъугъ ыкIи сирэзэныгъэ гуцылэхэр фэгъазэхэ сшIоигъу.

Мурат ятэу Казбеки рай-оним щызэлъашIэрэ врачэу илъэсыбэрэ лф ышIагъ. Ежъ Мурати ятэ исэнэхъат ылэ къыригъэхъагъэу врач Iазэу мэлэжъэ. Отделениеу зипашэм лф щызышIэхэрэр зэкIэ Iэ-пэласэх, гуфэбэныгъэ ахэльэу къыбдеклокIых.

«Иглоукалывание» зыфалорэ IэзакIэм хэшIыкIышхо фырилэу Унэрэкъо Мурат рэлэзэ. Ащ цыхъэ фашIэу районым ис цыфхэм ямызакъоу, респуб-ликэм инэмыкI чIыплэ зэфэшъ-хъафхэм ащыпсэухэрэри къы-фэкIох. Сымэджэхэр Мурат илэзакIэ лъэшэу егъэрэзэх.

Мурат нэмыкIэу сымэджэ-щым имедсестрахэми ясэнэ-хъат фэшъыпкъэхэу лф ашIэ. Анахъэу къыхэзгъэщырэр мед-сестра ныбжыкIэу Кобэщыч Марин ары. Хъупхъэ, Iэпэлэс, илофшIэнкIэ зыпари къызты-ригъанэрэп.

Гуелэгъуныгъэшхо ахэльэу сымэджэхэм къазэрадекIо-кIыхэрэм фэшI отделением ипашэу къыщегъэжъагъэу тхъэ-кIахэхэм анэсыжъэу сирэзэ-ныгъэ гуцылэхэр апэсэгъохы. ШIоу щылэр зэкIэ къадэхъоу, яунагъохэм адатхъэхэу щылэн-хэу афэсэлэ.

КЪУМЫКЪУ Адам.

(Къызыкълъыкълорэр шэклогъум и 19-м къыдэкълэгъэ номерым ит).

Фотя. Уиныбджэгъум къылуагъэр бэ, ау о, сызэрэпхап-лээрэмклэ, гуцылэныр уикласеп. Къало узыфаер, умыуклыт, зыми тыкъызэхихырэп.

Стас. Сэ, ошлэ, ослонэ, сыгу моу къызэрэпфыщытыр... къэс-лонэу сшлэрэп... моу зыгорэу-щтэу къыпфыщыт.

Фотя. Тауштэу къысфыщыта?

Стас. Сшлэрэп... зыгорэуштэу къыпфыщыт.

Фотя. Сыда къызэрэсфыщытыр? Къалоба.

Стас. Сшлэрэп сэри ар къэс-лонэу, моу гъэшлэгъонэу, фабэу, зыгорэуштэу сыгу къэхъу. Псыфалэ сылэрэм фэдэу, зыгорэм ситхьалэрэм фэдэу, моу шъэбэ-шъабэу сыгу...

Фотя. Ащ сыда кыкълырэр?..

Стас. Кыкълырэр сыгу къып-фыщытыр арыба!

Фотя. Сэшлэ сэ «кыпфы-щыт» плэмэ кыбгъэкълырэр!? Угу зыгорэ къысфильм?

Стас. Кыпфильм адэ!.. Кып-фимылымэ «кыпфиль» слонэ!?

Фотя. Сид къысфильм? Къалоба тэрэзэу узыгъэгумэ-кълырэр?

Стас. Сызыгъэгумэкълырэр гъэнэфагъэба — тьян ары!

Фотя. Сыдэуштэу?

Стас. «Къапщэрэп, — ело, — бэшагъэу игъо хуыгъэ къэп-щэнэу» елошъ, сегъэгумэкълы.

Фотя. Уяне уимыгъэгумэкълы-щыгъэмэ къэпщэщыгъэп, ара? Ащыгъум уяне пае къэошэба?!

Стас. Сшлэрэп... Кло, сид ло фаеми, сянэба... Ежыри мэгумэкълы, сэри сегъэгумэкълы.

Фотя. Стасик, занклэу къало-ба, сыда узыфаер?

Артур (Эдик relo). Зэхэо-ха, уже «Стасикклэ» еджэ. Это значит — она не против. Зэго-ути дэклоштышъ. Надо сети готовить.

Эдик. Ары, пшъэшъэ нэутх. Ащ фэдэ улэклафэмэ, уигъэт-хъэшт е уигъэллэшт.

Стас. Сызыфаер орыба! Къэ-сэлоба...

Артур (Эдик relo). Моло-дец! Кълэжъыр, видишь, кы-зэлэкълыгъ. Сенэгъе кышъэ шло-игъо хуыгъэкълэ!

Фотя. Зи къаплорэ щылэп. Сыхъат хуыгъэшъ «сэгумэкълы... сегъэгумэкълы» олошъ, сшъхъэ огъэплонкълышъ ущыт...

Стас (пшъашъэм къырилогъэ гуцылэхэм агъэкълэгъэу, ыло-щтыр ымышлэжъэу тлэкълу тешлэ, етланэ). Сыда адэ къэслонэу узыфаер?

Эдик (къякълуалэ). Занклэу елоба, Стасик, (а гуцылэм кылгъэтхызызэ къело) «ушчэнэу сыфай» елоба, Ста-сик!

Стас. Арба сэри слугагъэр! Сыда, джынэс пклэнчъэу пхъэ сэкъута?

Фотя. Сшлэрэп, Стасик, пкь-тэрэр, ау джынэс шъхъэи-хыгъэу зи къэплуагъэгон.

Стас. Ушчэнэу сыфай слуга-гъэба!

Фотя. Ары шъхъае, апэрэу тызэрэлъэгъугъэ къодый. Шу сыолъэгъумэ сымышлэу...

Стас. Сид олуи?

Фотя. Сыда, уфэдэгущыуа? Шулъэгъуныгъэ гори щылэба сэлэ...

Стас. Сшлэрэп щылэми...

Фотя. Шлу сыолъэгъумэ

ПЭРЭНЫКЪО ЧАТИБ

Сыфаеп къэсщэнэу! Сы — фа — еп!!!

Едзыгъуитлу хурэ комедие

Хэтхэр:

Пшыпый Стас — илъэс 27-рэ ыныбжъ.

Анжела — Стас ышпхъу нахыжъ.

Гошнагъу — ахэм ян — бзылфыгъэ дах, зышчэн ыгъотмэ, дэкложьынэу хъазыр.

Эдуард — Стас иныбджэгъу.

Артур — Стас иныбджэгъу.

Фатимэт-Фотя — Стас кышцагъэр, илъэс 30 ыныбжъ, пкьы дахэ ил, ынэгуклэ дахэп.

Русита — псэлъыхъо дэгъу лъэхъу.

Дискотекэм, нысэщэ джэгум кышчышъохэрэ клэлэ-пшъэшъэ зытфых. Къалэр ары зышчы-хурэр, непэрэ маф.

къэплон плъэкълэрэба, Стасик?

Эдик. Шу уимылэгъумэ уишчэнэу ылона? Гъэнэфагъэ-ба узэрилъэгъурэр!..

Фотя. Эдик, орэп сэ сызэуп-чълырэр. Стасик ежъ кыллонэу ары сызыфаер... шу сельэгъу-мэ...

Стас. Усэлъэгъу адэ... боу усэлъэгъу... инэу...

Артур. (къякълуалэ) Сид ащ нахъэу кылуалонэу узыфаер? Плэгъурэба клэлэжъыр кыгъэ, аут пшыгъэ узэрилъэгъоу... инэу ело... уилъэгъугъэу ело. Это — любовь с первого взгля-да, как сказал Мопосан.

Фотя. Кло, ауштэу шъоломэ, сэ сыкыбдэклонэу сыхъазыр... ау зы условие сил.

Стас. Сид условие? Къало.

Фотя. Сыпхынынэу сыфай!

Артур. (языбгъуклэ) О-го, тыкъэсыжыгъ! Это — кино и немцы! Зэгоуты пшъашъэр!

Стас. Сыда шъыу? Шъуиу-нэ укыкълэу укыздаклэмэ нахъ тэрэзба? Нахъ дахэба? Адыгэ хабзэмклэ дахэ...

Фотя. Уахынынр адыгэ хаб-зэба? Ар лыгъэм щышчыба?! Сэ сахыным егъашлэм сыклэ-хьопсыщыгъ. «А Тхъэр етагъ Фотя ахыгъ, Пхъэчэяшлэмэ япхъу ахыгъ алоу, цыфхэр рыгушылэхъу, ащ нахъ насып мэхъужъа?!...

Стас. Арэу узэгоутымэ — усхыин!

Артур. Ар тэрклэ — без проблем! Базара нет!

Фотя. Сызэгоуты. «Сахы! Сахы гуш! Зи цыф щылэжъы-ба, сахы!» слэмэ сыкуозэ сып-хышъ! Зэкълэми альэгъоу ма-шинэм сишъудзэнышъ, сы-шъухышъ!

Стас. Дэгъу, утхышът. Сы-дигъуа?

Фотя. Джыдэдэми сыхъа-зыр... Только машинэ бао кьешъуфыл! Адыгэ быракъхэри зышчышъумыгъэгъупшэу кыиз-дэшъуштэу! Зэрэкълэу арэ-лъэгъу Пхъэчэяшлэмэ япхъу зэрэхъырэ шлыклэр!

Артур. Эй, си Стасик, уте-фэжыгъ! Джэнэтым уифагъэклэ усэгъэгъугъэ!!! Джары насыпыр зэкълэоклоу къэкълэ зыкълалорэр! (орэд къело, макълэу)

Сшлэщыгъэр сшлэрэп уси-мылагъэмэ,

Оры сикласэр, оры сидахэр Сшлэщыгъэр сшлэрэп усимы-лагъэмэ.

Тхъэр зэтэжыгъэр си Стасик нагъуи.

(Сценэр къэушлунклы. Етланэ

кыххэнэжъы. Шъузыщэ макъэр кылдэуае)

Гошнагъу. (ыпхъу relo) А нынэ, а сипшъашъ, шыпкъа цыфмэ алорэр мы кытфащэрэм пае?

Анжела. Сид алорэр, мам?

Гошнагъу. Алорэр, алорэр... зылуымышъажъэу лае ало — джары алорэр!

Анжела. Ащ фэдизэу ны-сэр лаеп шъыу, мам.

Гошнагъу. А унэхъугъэ гу-щэба сиклэлэ дэхэхшо! Арэу лаеу, а зылуымышъажъым егъа-шлэм кылгъуштымэ...

Анжела. Ашъыу, мам, кло дэхэ дэдэп, ау ащ фэдизэу лаеп...

Гошнагъу. Нэшъугъа мы хъакъ-мэкъыр? Тлэкълу нахъ хэп-лыхъэ хуштыгъэба?!

Анжела. Боу икьунрэ хэп-лыхъагъ, мам. Зэкълэми цлэрэ шхъэрэ афишлэу...

Гошнагъу. А-а, непэрэ хуулыфыгъэмэ къэщаклэ ашлэрэп. Пшъашъэр угу рыхыгъэмэ къэпщэнэм ащ фэдиз лоф пы-лэа? «Усымыгъотымэ, сышылэ-жышътэп» лоба, «зысыуклы-жышът лоба!..» Макла площтыр?.. Мыдрэ делэм лъэпкъ гъэклод кышцагъ.

Анжела. Кло хуыгъэ шъыу, мам. Ащ фэдизэу мыдахэми хупхъэнкли мэхъуба, шэн дэгъу илэнкли мэхъуба.

Гошнагъу. Ыцли, ллакъоу зышчышъыри тшлэрэп, танцпло-щадкэм кычиши кышцагъ, ар къэщаклэ хъуна?

Анжела. Кышцагъэп, мам, кыхыгъэ нахъ!

Гошнагъу. «Кыхыгъэ» олуа сэлэ?

Анжела. Кыхыгъэ адэ. Боу куоклаеу куоштыгъ алуагъ. «Са-хы, сахы гуш, зи цыф мы дунаим тетыхъба сэлэ! Сахы гуш, мардж хуыжын!» — ылозэ куоштыгъ алуагъ.

Гошнагъу. А делэ тхъамык! Судым ратэу агъэтысымэ тыу-нэхъугъ... «Пшъашъэм ебэныгъ» алоу агъэмысэмэ сид ышлэжы-штыр? А Тхъэр кысауи!

Анжела. Ежъ пшъашъэр фаеу зыкъларигъэхыгъэу алуагъ. «Укыздэклошъа?» ылуи Стас зеупчым, «сыкыбдэклошът, ау сыпхышът, егъашлэм сахыным сыклэхъопсызэ къэсхыгъ», ылуагъ.

Гошнагъу. Ащ фэдэ мэхъуа?

Анжела. Зыфэдэ мыхурэ щылэп, мам. Хэт ышлэрэ, модэнкли мэхъу.

Гошнагъу. Уиунэ уиклэу

удакломэ зэкълэмэ анахъ да-хэба, шъуашэба!? Сид ыцлэр, ошлэ?

Анжела. Ыцлэр Фатимэт алуагъ, ау Фотеклэ еджэх. Пхъэ-чэяшлэмэ ащыш.

Гошнагъу. Цлэ дахэ ил. Адыгэцлэ шыпкъ. Янэ-ятэхэр ила шъулуа? Ау Фотер — сы-дым щыш?

Анжела. Янэ илэжъэп, ятэ ил. Ящэнэрэ шъузым шъэуитлу фырил алуагъ.

Гошнагъу. Сид ыцлэр ятэ?

Анжела. Генеральнэ дирек-торэу зы ОО-горэм ил алуагъ.

Гошнагъу. Сид кыкълырэ ОО-ыломэ? ОО-Н-ЫР сэшлэ, ау мыдрэр сид?

Анжела. Мыдрэр ОО «Юрак-агро-промстройсервис». Хэты ыпашъхы, сыдым ыпашъ-хыи, сидрэ лофыкли пшъэдэ-кыжъ гъэнэфагъэ ялэп. Джары кыкълырэр.

Гошнагъу. А Тхъэр етагъэба зи пшъэдэкълэжъ зымылэм... Ужэ зэпыкълын ар зыкълыхъагъэр къэ-мылошъуэ... Сид Юрак плуа-гъэ? Юракым сид кыкълырэр?

Анжела. Гъэнэфагъэу, ишъа-омэ ацлэхэр ары. Зым Юра ыцл алуагъ, адрэр Казбек алуагъ. Джары Юракым кыкълырэр, бизнесыр ежъ иети клалэмэ ацлэ фиусыгъ.

Гошнагъу. Адэ лъэкъл зилэм сид ышлэми хъунба... А нынэ, шыпкъа адэ сишъэо сурэт кышцагъэр ежъ нахыи зэрэ-нахыжъыр?

Анжела. Сшлэрэп, мам... Нахыжынклы хъун. Ар ащ фэдиз екъуа?

Гошнагъу. А Тхъэр кысауи! Ащ фэдиз екъуа ело? Пшъэшъэ ныбжыкълэ ыгъотыгъэба?

Анжела. Пшъэшъэ ныбжы-клэхэр — ахэри клэлэ ныбжы-клэ лъэхъух, мам. Стасики ныб-жыкълэжъэп.

Гошнагъу. Боу ныбжыкълэ сиклэлэ дышъэ! Иккъэщэгъу хуыгъэ къодый!

Анжела. Иккъэщэгъу бэшлэ-гъэу блэкылгъэу площтыгъэба, утхъаусыхэщыгъэба?..

Гошнагъу. Сид слощтыгъэ-мэ? Шлагъуа слощтыгъэмэ. Пшъэшъэжъ кьерэщ слугагъа сэ?

Анжела. Пшъэшъэжъэп шъыу! Почти илэгъу алуагъ.

Гошнагъу. Алуагъ, къало-жыгъ... Пшынахыкълэ пшъэшъэ тэрэз кыфэбгъотын плъэкылгъэп — гъэшлэгъонба!

Анжела. Сыда, сэ кыфэс-щэнэу арыгъа узыфэягъэр.

Гошнагъу. Улыхъугъа, кы-

фэбгъотыгъа? «Мыщ фэдэ пшъэшъэ дахэ къэзгъотыгъэшъ — блэмыгъэк!» плэзэ мафэ къэс елон фэягъэ.

Анжела. Зэ зесэлэм ошлэ кысылуагъэр?

Гошнагъу. Сид кысылуа-гъэр?

Анжела. «Къэбгъотыгъэмэ — о къашъ» кысылуагъ. Ащ ыуж зи есложыгъэп.

Гошнагъу. Ятэ тхъамыклэм фэдэ къабзэу кыаигъэ.

Анжела. Боу зэхэдзышхо-хэр ышлыштыгъэх сшынахыкълэ, кышчэн адыгэ шъолъырым кыырымгъэкълэу... Кышчэщтыр дэхэн фай, дэгъун фай, ыльа-къохэри, ынэхэри, иинагъи, ымакьи зэкълэ зэкълужъэу, тыдэ къэпхышът ащ фэдэ шлуагъэу щылэр зэкълэ хэлъэу...

Гошнагъу. Адэ ыпэ кыфэ-рэр кышчэнэу арыгъа сиклэлэ дэхэхшо?

Анжела. Зым ыльахъохэр лонтлагъэх, адрэм ынэхэр зэб-лэплъых, ящэнэрэм башъэ къело... О хэплыхъагъэп оло, мам. Боу бэрэ хэплыхъагъ.

Гошнагъу. Адэ джы кы-шцагъэр сид фэд шъулуа?

Анжела. Сшлэрэп, мам, зы-фэдэр... тышылэмэ плэгъун... Ошлэ, мам, уикланэ ылоштыгъэр? Сэ сызыфаер боу къэзымылорэ шъузыр ары ылоштыгъ. Къэмы-гушылэхэми нахъ дэгъужъ, ыло-штыгъ. Пшлагъа?

Гошнагъу. Ащыгъум пшъэ-шъэ бзакло кышчэн фэягъ. Боу къэзымылорэ шъуз мэхъуа?

Сценэр къэкълуасэ, етланэ кыххэнэжъы. Анжелэ унэм гулэ-зэ кхехъэ, янэ еджэ. Анже-ла. Мам, а мам! Моу псынклэу къакълуи зэ. Осюштыр гъэшлэгъон

Гошнагъу. Сид кысэплуа-гъэм нахъ гъэшлэгъонэу кы-сэпложыштыр. Сиклэлэ закьо кышцагъэр лае, етлани ежъ нахыжъ. Сэ сиклалэ сурэтым фэдэу дахэ. лаби лъэпкъ гъэ-кюдыр кышцагъ. Кышцагъэп, олахъэ кымышцагъ, хъабз та-учэм зыкъларигъэхыгъ. Ущ фэдэ клэлэ дахэр блигъэкълына...

боу мэхъаджэх непэрэ пшъа-шъэхэр... Ахэри...

Анжела. Мам, моу сэри зыгорэ къэсэгъалоба... къэс-лоштым къедэлуба... Гошнагъу. Сыфаеп сыкъедэлунэуи. Зи хъун къэпложтэп, сэшлэ сэ.

Анжела. Мам, а кытфа-щэгъэр къалэм анахъ баеу дэс-хэм ащыш. Республикэмкли анахъ баинкли мэхъу...

Гошнагъу. (ыбзэ ыубытыгъ, бэклэрэ зы кымылошъоу те-шлагъ, етланэ.) Ы-ы?! Сид олуи? Бай олуи? Сыдэуштэу бай?

Анжела. Сыдэуштэу? Сыдэу-штэу? Сыдэуштэу непэ цыф-хэр бай хуэхэрэ? Ы? Джау-штэу хуыгъэ...

Гошнагъу. Ятэ зэрэгене-ральнэ директорым пае ып-ху бай ара?

Анжела. Ары адэ.

Гошнагъу. Ары шъхъае, орыба зылуагъэр — а тэ кыт-фащэгъэ пшъэшъэжъым нэ-мыклэу ящэнэрэ шъузымклэ джыри кьуитлу ил зылуагъэр орыба? А ОО-м игендирек-тор илэ щылэмэ къомэ ари-тышът нахъ, етланэ шъузыр ары... тэ кытфащэгъэм зи кынынэсын щылэп. Ащ уицыхъэ тегъэлъ!

(Джыри

кыкълэжыкълэушът).

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм
и Законэу «Культурэм ехьылагъ»
зыфилорэм ия 12-рэ статья
зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным
фэгъэхьыгъ

*Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо
Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым
чъэпыогъум и 28-м ыштагъ*

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Культурэм ехьылагъ» зыфилорэм ия 12-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Культурэм ехьылагъ» зыфилоу 1998-рэ илъэсым бэдзэогъум и 15-м аштагъэм ия 12-рэ статья мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнэу, я 9-рэ пунктыклэр а 1-рэ лахьым хэгъэхьогъэнэу:

«9) къэралыгъо музейхэм, культурэмрэ искусствэмрэ яучреждениехэм ащылэжьэрэ цыфхэу сэкъатныгъэ зилэхэм амал ягъэгъотыгъэныр (мышь къыхиубытэхэрэр федеральнэ къэралыгъо музейхэу Урысые Федерацием и Правительствэ ыухэ-сыхэрэр, джащ фэдэу культурэмрэ искусствэмрэ яфедеральнэ учреждениехэу Урысые Федерацием и Правительствэ иуполномоченнэ федеральнэ къулыкъу ыухэсыхэрэр арых).».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

2016-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

*Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан*

къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 30, 2015-рэ илъэс
N 467

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм
и Законэу «Къольхъэ
тын-Ӏыхыным пэшӀуеклогъэным
ехьылагъ» зыфилорэм
ия 41-рэ статья
зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным
фэгъэхьыгъ

*Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Со-
вет — Хасэм 2015-рэ илъэсым шэклогъум
и 18-м ыштагъ*

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Къольхъэ тын-Ӏыхыным пэшӀуеклогъэным ехьылагъ» зыфилорэм ия 41-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Къольхъэ тын-Ӏыхыным пэшӀуеклогъэным ехьылагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, N 10; 2011, N 11; 2015, N 5) ия 41-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнэу, я 3-рэ лахьым гущылэхэу «Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэмрэ Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэрэ нэмыкӀ къыдамылпытэ зыхьукӀэ» зыфилохэрэр хэгъэхьогъэнхэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

*Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан*

къ. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 24-рэ, 2015-рэ илъэс
N 471

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм
изакон зауӀэмэ кӀуачӀэ
ямыӀэжьэу лъытэгъэным
ехьылагъ

*Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо
Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым
шэклогъум и 18-м ыштагъ*

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм изакон зауӀэмэ кӀуачӀэ ямыӀэжьэу лъытэгъэным ехьылагъ

Мы къыкӀэлъыкӀохэрэм кӀуачӀэ ямыӀэжьэу лъытэгъэнэу: 1) Адыгэ Республикэм и Законэу N 422-р зытетэу «Къэралыгъо е муниципальнэ мылкъум хэхьэрэ чӀыгу лахьхэр ыпкӀэ хэмылӀэу яунаеу цыфхэм зараратырэм ехьылагъ» зыфилоу 2011-рэ илъэсым гъэтхапэм и 10-м къыдэкӀыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2011, N 3);

2) Адыгэ Республикэм и Законэу N 59-р зытетэу «КӀэлэцӀыкӀуищ е ащ нахьыбэ зилэхэм чӀыгу лахьхэр ыпкӀэ хэмылӀэу яунаеу аратынхэмкӀэ фитыныгъэу ялэр гъэцӀагъэ зэрэхьурэм ехьылагъ» зыфилоу 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 28-м къыдэкӀыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2011, N 12; 2012, N 4; 2015, N 10) ия 5-рэ статья ия 2-рэ лахь;

3) Адыгэ Республикэм и Законэу N 84-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «КӀэлэцӀыкӀуищ е ащ нахьыбэ зилэхэм чӀыгу лахьхэр ыпкӀэ хэмылӀэу яунаеу аратынхэмкӀэ фитыныгъэу ялэр гъэцӀагъэ зэрэхьурэм ехьылагъ» зыфилоу 2012-рэ илъэсым мэлъыфгъэу и 28-м къыдэкӀыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2012, N 4) ия 1-рэ статья ия 3-рэ пункт.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр
Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

*Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан*

къ. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 24-рэ, 2015-рэ илъэс
N 476

Адыгэ Республикэм санитарнэ-эпидемиологие лъэныкъомкӀэ и Комиссие иунашъу

Федеральнэ законэу N 416-р зытетэу «Псыр зэралэклагдахьэрэм ехьылагъ»
зыфилоу 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 7-м къыдэкӀыгъэм игъэцӀкӀэн икӀэуххэм
ялътыгъэу Адыгэ Республикэм исхэм псэу алэклагдахьэрэм ехьылагъ

Адыгэ Республикэм РоспотребнадзорымкӀэ и ГъэлорышланӀэ къытыгъэ къэбарэу «Федеральнэ законэу N 416-р зытетэу «Псыр зэралэклагдахьэрэм ехьылагъ» зыфилоу 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 7-м къыдэкӀыгъэм игъэцӀкӀэн икӀэуххэм ялътыгъэу Адыгэ Республикэм исхэм псэу алэклагдахьэрэм ехьылагъ» зыфилоу зедэлум ыкӀи зытегущылэм Комиссием къыкӀэлъыкӀорэ унашъор ышлыгъ:

1. Цыфхэм зэпыу имылэу псы тэрэзыр алэклэгъэхьэгъэным епхыгъэ лӀфтьабзэхэр нахьышӀоу зэхэцӀэгъэнхэм пае Адыгэ Республикэм РоспотребнадзорымкӀэ и ГъэлорышланӀэ къытыгъэ къэбарэу «Федеральнэ законэу N 416-р зытетэу «Псыр зэралэклагдахьэрэм ехьылагъ» зыфилоу 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 7-м къыдэкӀыгъэм игъэцӀкӀэн икӀэуххэм ялътыгъэу Адыгэ Республикэм исхэм псэу алэклагдахьэрэм ехьылагъ» зыфилоу зыфилорэр къыдлъытэгъэнэу.

2. Муниципальнэ гъэпсыкӀэ зилэхэм япащэ-хэм:

2.1 цыфхэм псыр алэклэгъэхьэгъэным илофыгъохэр лӀфшӀэнэу агъэцӀкӀэрэм илъэныкъо шъхьалэхэм къащыдалъытэнэу.

2.2 къоджэ псэупӀэхэм псыр зэралэклагдахьэрэр нахьышӀу шлыгъэным тельытэгъэ инвестиционнэ программэхэу чыплэ зэфэшхьафхэм ащызэшӀахын фаехэм язэхэгъэуцон дэлэжьэнхэу.

2.3 чычӀлэгъ псыкъэкӀуапӀэхэм языхьыгъэным, санитариемрэ техникэмрэ алэныкъокӀэ узыхьыгъэрэзэнэу щыт псыкъэкӀуапӀэхэм афэса-къынхэмкӀэ зигъо лӀфыгъоу къэуцухэрэр зэшӀахынхэу.

2.4 псыубытыпӀэхэм язэтэгъэпсыхьанкӀэ лӀфтьабзэхэр игъом зэрэхьанхэу.

2.5 псыкъэкӀуапӀэхэу зыпари зылъымыплъэхэрэр организациехэм ябаланс хэгъэуцогъэнхэмкӀэ лӀфшӀэн гъэнэфагъэ зэшӀахынхэу.

2.6 псыгощыпӀэхэм языхьыгъэным мониторингыр зэхэцӀэнэу, гъэцӀкӀэжьын лӀфтьабзэхэр игъом ыкӀи зерищыкӀагъэм тетэу агъэцӀкӀэнхэу.

2.7 псыкъэкӀуапӀэхэм языхьыгъэным адиштэным пае проектхэр зэхэуцонхэу ыкӀи аухэ-сынхэу.

2.8 Федеральнэ законэу N 416-р зытетэу «Псыр зэралэклагдахьэрэм ехьылагъ» зыфилоу ия 23-рэ статья ия 15-рэ пункт тегъэпсыхьагъэу къэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ, муниципальнэ образовани-ехэм яофициальнэ сайтхэмкӀэ псэу зашъохэрэм изытеткӀэ къэбар тэрэзыр цыфхэм алъагъэлэсызэ ашӀынэу.

2.9 шӀпхъэ гъэнэфагъэу щылэхэм атегъэпсыхьа-гъэу лӀфтьабзэу зэшӀахын фаехэм къыдалъытэ-рэ лъэныкъохэр икӀоу къызщыралотыкӀырэ план-хэр зэхэуцонхэу.

3. Псыр алэклэгъэхьэрэ организациехэм мы къыкӀэлъыкӀохэрэр зэшӀахынхэр япшъэрыл:

3.1 псэу зашъохэрэм епхыгъэ фӀо-фашӀэхэр агъэцӀкӀэхэ зыхьукӀэ санитарием фэгъэхьыгъэ хэб-зэгъэуцугъэу щылэм къыдилъытэхэрэр дэх имылэу агъэцӀкӀэнхэр.

3.2 цыфхэр зашъохэрэ псыр игъом ыкӀи шап-хъэхэм адиштэу, программэ гъэнэфагъэм тетэу алэклагдахьанхэр.

3.3 псыкъэкӀуапӀэхэм къапӀуль чыплэхэр къа-ухьумэнхэр ыкӀи санитариемкӀэ хэбзэгъэуцугъэу щылэм къыдилъытэрэ пшъэрылхэр зерищыкӀагъэм тетэу агъэцӀкӀэнхэр.

3.4 чычӀлэгъ псыкъэкӀуапӀэхэу зашъохэрэм яин-вентаризацие игъом зэхэцӀэнхэр.

3.5 джырэ уахьтэм диштэрэ, шӀогъэ ин къэзы-хьын зылъэкӀышт технологиехэр агъэфедэхэзэ псэу зашъохэрэм цыфхэм япсауныгъэ зэрар къыфимы-хьыным тегъэпсыхьэгъэ лӀфтьабзэхэр зэшӀахынхэр.

3.6 гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ программэхэу зэ-

хэгъэуцохэрэм къыдалъытэрэ пӀалъэхэм къакоцӀ вирус зэфэшхьафхэм псэу зашъохэрэр ащыухьу-мгъэным пае шӀуагъэ къэзытышт технологиехэр агъэфедэнхэр.

3.7 шӀпхъэ гъэнэфагъэу щылэхэм адиштэу псэу зашъохэрэм изытет гъэпсыгъэным пае псэуми апэу зэшӀахын фӀе лӀфтьабзэхэр игъом зэрэхьанхэр.

4. Адыгэ РеспубликэмкӀэ Роспотребнадзорым и ГъэлорышланӀэ:

4.1 лӀфэу ыгъэцӀкӀэрэм илъэныкъо шъхьалэхэм атегъэпсыхьагъэу цыфхэм псэу алэклагдахьэрэм изытет апшъэрэ мэхьанэ зӀрилэр къыдилъытэнэу.

4.2 псыр игъом ыкӀи тэрэзэу алэклэгъэхьэгъэнымкӀэ хэбзэгъэуцугъэу щылэр зэрагъэцӀкӀэрэм икӀэралыгъо уплъэкӀун ыгъэлъэшыну.

4.3 Урысые Федерацием и Кодекс къыдилъытэ-рэ шапхъэхэм къапкырыкӀызэ псэу зашъохэрэр щынэгъончъэу щытынымкӀэ хэуконыгъэу хашы-хьэхэрэр къыхэгъэщыгъэнхэм фырялэ еклопӀагъэ джыри нахьышӀу ышӀынэу.

4.4 санитарием илъэныкъокӀэ хэбзэгъэуцугъэу щылэм къыдилъытэхэрэр мызэу, мытӀоу зыукъо-хэрэм ялофкӀэ хьыкумхэм ятхьаурыхьӀэнэу.

4.5 Адыгэ Республикэм РоспотребнадзорымкӀэ и ГъэлорышланӀэ иколлегии иигъэклотыгъэ зэхэсыгъо-хэр зэхьыгъэхэзэ ышӀынэу, гъэцӀкӀэкӀо хабзэм икӀу-лыкӀухэр, организациехэр, джащ фэдэу псы тэ-рэзыр цыфхэм алэклэгъэхьэгъэным илофыгъо еп-хыгъэхэм ялыкӀохэр ащ къыхыгъэлэжьэнхэу.

4.6 шӀпхъэ гъэнэфагъэу хэбзэгъэуцугъэм къы-дилъытэхэрэм адиштэу псэу зашъохэрэм изытет нахьышӀу шлыгъэнымкӀэ лӀфтьабзэхэр зерищан-хэу.

*Комиссием и Тхьаматэу
Наталья ШИРОКОВА.*

къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 23-рэ, 2015-рэ илъэс

ДЗЮДО

Нарт шъаохэм тагъэгущо

Урысыем дзюдомкIэ ифедерацие, Ставрополь краим физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Министерствэ, краим дзюдомкIэ ыкIи самбэмкIэ ифедерацие кIэшакIо фэхъухи, Невинномысскэ зэнэкьокъу гъэшIэгъон дзюдомкIэ шызэхашагъ.

Урысыем изаслуженнэ тренерэу М. Багдасарян фэгъэхыгъэ шIэжэ зэлукIэгъум илъэс 21-м нэс зыныбжхэр шызэбэныгъэх.

Темыр Осетием — Аланием, Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Ингушетием, Къырым, Краснодар, Ставрополь крайхэм, Адыгеим яспортсменхэр я XX-рэ зэлухыгъэ зэнэкьокъум шызэлукIагъэх. Адыгъ Республикэм ихэшыпыкIыгъэ командэхэм ялэпэлэсэныгъэ зыщыхагъэхорэ Гупчэм зыщызыгъасэхэрэм тагъэгущоуагъ.

Пашло Алай, кг 55-рэ, алырэгъум бэнэгъуи 5 шырилагъ, зэкIэри «къабзэу» кыыхыгъ. Апэрэ чIыплэм икыдэхын фэгъэхыгъэм Къэбэртэе-Бэлыкъарым кыикIыгъэ бэнэклэм шылукагъ. Спортсменхэр нэмыкI зэнэкьокъухэм ащызэбэнхэу заулэрэ кыыхэкIыгъ. Нахъ лъэшыр язэрэмыгъашIэу алырэгъум ялэпэлэсэныгъэ щаулпэкIу. А. Пашлом теклоныгъэр кыидихыгъ.

Кобл Тлахыр, кг 90-рэ, зэлукIэгъуи 4 илагъ, зэкIэри «къабзэу» кыыхыгъ, апэрэ чIыплэр кыфагъэшъошагъ.

Тренер-кIэлэегъаджэу Нэпсэу Бислэан тиныбжыкIэхэр егъасэх. КIалэхэм яапэрэ тренерыр Акъуш Бислэан. Нарт шъаохэр Джыракъые щапIугъэх, къоджэ спортым шырагъэжыагъэу дзюдом ишъэфхэр зэрагъашIэх. Адыгъ къралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэкIэ и Институт Пашло Алайрэ Кобл Тлахырэ шеджэх. КIалэхэм кыызэрэталуагъэу, Институтым идиректорэу

Бгъуашэ Айдэмыр, тренерхэр Iэпылэгъу кыафэхъухэзэ ялэпэлэсэныгъэ хагъахъо.

Невинномысскэ шыкIогъэ зэнэкьокъум Адыгеим шыщхэу Шыгушэ Амиррэ, кг 66-рэ, Ордэн Зауррэ, кг 73-рэ, ящэнэрэ чIыплэхэр кыщахыгъэх. Тренерхэр Роман Оробцовымрэ Беданэкъо Рэмэзанэрэ. Республикэм и СДЮСШОР-у Кобл Якъубэ ыцIэ-кIэ шытым кIалэхэм зыщагъасэ.

Сурэтым итхэр: **Кобл Тлахыр, Нэпсэу Бислэан, Пашло Алай.**

САМБО. ГУБЕРНАТОРЫМ И КУБОК

Чебоксары кIощтых

Къалэу Москва, Самарэ, Саратов хэкухэм, Краснодар, Ставрополь крайхэм, Адыгъ Республикэм яспортсменхэр алырэгъум

Ростов хэкум игубернатор самбэмкIэ и Кубок кыдэхыгъэным 1998 — 2000-рэ илъэсхэм къэхъугъэ кIалэхэмрэ пшъашгъэхэмрэ фэбэнагъэх. Адыгеим зыщызыгъэсэрэ ныбжыкIэхэм хагъэунэфыкIырэ чIыплэ 8 кыахыгъ, тикомандэ ятIонэрэ хъугъэ.

щызэбэныгъэх. Ростов хэкум икомандэ апэрэ чIыплэр фагъэшъошагъ, Адыгеир ятIонэрэ хъугъэ, Самарэ хэкум ящэнэрэ чIыплэр ыхыгъ.

Тиреспубликэ ибэнэклохэу Дэхъужь Хызыр, кг 52-рэ, Батышэ Джамболэт, кг 56-рэ, Бэгугъэ Руслэан, кг 60, Лылуужу Азмэт, кг 65-рэ, апэрэ чIыплэхэр кыда-хыгъэх. НакI Айдэмыр, кг 48-рэ, Тао Адам, кг 52-рэ, Чэтыжэ Болэт, кг 70-рэ, ятIонэрэ чIыплэхэр кыафагъэшъошагъэх, ХъакIэмызэ Айтэч, кг 70-рэ, ящэнэрэ хъугъэ.

ЗыцIэ кьетIогъэ бэнэклохэм тренер-кIэлэегъаджэхэу Дэхъужь Мурат, Хъакурынэ Дамир, Джармэкъо Нурбий, МэрэтыкIо Шамсэт, Чэтыжэ Алай япашэх.

ХагъэунэфыкIырэ чIыплэхэр кыдэзыыхыгъэхэр Урысыем иныбжыкIэхэм язэнэкьокъоу 2016-рэ илъэсым мэзэем и 5 — 6-м Чебоксары шыкIощтхэм ахэлэ-жэщтых.

Сурэтым итхэр: **Адыгеим ибэнэклохэу Ростов-на-Дону щянкьокъугъэхэр.**

АТЛЕТИКЭ ОНТЭГЪУР

Улапэ щырагъэжыагъэр лъэкIуатэ

Къоджэ спортым зегъэушъомбгъугъэным, ныбжыкIэхэр атлетикэ онтэгъум пыщэгъэнхэм илахышIу хэзы-шIыхыгъэ Пшыкъэнэ Аслэан фэгъэхыгъэ шIэжэ зэнэкьокъу Улапэ шыкIуагъ. Адыгъ Республикэмрэ Краснодар краимрэ ябатырхэр апэрэ чIыплэхэм афэбэнагъэх.

Спортсменхэм хыльэхэр алэтынхэм ыпэкIэ зэхыхэм кыщыгушылагъэх Красногвардейскэ районым икIэлэцIыкIу-ныбжыкIэ

спорт еджаплэ ипашэу Шэзожэ Мурадин, Пшыкъэнэ Аслэан ишъхэгъусэу Майе, РСФСР-м изаслуженнэ тренерэу Хъуажэ

Мэдждэ, Улапэ къоджэ псэуплэм ипашэ игуадзэу Шэрдж Сыхатбий. А. Пшыкъанэм ишушлагъэ зэрэмыкIодырэр, атлетикэ онтэгъумкIэ купэу зэхихэгъагъэм плэужхэр кызэрэкIэлъыкIуагъэхэр, зэгъэлшэнхэр ашIыхэзэ къуаджэм дэххэм яспорт псэуальэхэр нахышIу зэрэхъухэрэу кIалотагъэх. Районым Урысыем ичемпионхэр зэрэщапIугъэхэр хагъэунэфыкIыгъ. Яонтэгъугъэхэм ялытыгъэу

апэрэ чIыплэхэр кыдэзыыхыгъэхэр кьахэтэгъэщых. ХышIт Хъазрэтбий, кг 56-рэ, Кобэщычэ Аслэан, кг 69-рэ, Алексей Рудневый, кг 77-рэ, ШакIо Рустам, кг 94-рэ, Дмитрий Мажориный, кг 105-рэ, тиреспубликэ шыщых. Тигъунэгъу Шытхэлэ районым кыкIыгъэхэ Гурген Аведисьян, кг 62-рэ, Охтам Зейналовый, кг 85-рэ, Александр Гуляковый, кг 105-м кьэху, апэ ишыгъэх.

ХагъэунэфыкIырэ чIыплэхэр кыдэзыыхыгъэхэм шухъафтынхэр афашIыгъэх.

кIэухым факIозэ, «Мыекъуапэм» пчъагъэр зэфэдиэ ышIыжын ыльэкIыгъ.

ЯтIонэрэ купым анахъ шыльэхэр «Кавказымрэ» «Спорт-мастерымрэ», ахэр апэ итых.

ЗЭЛУКIЭГЪУХЭР

Тыгъэгъазэм и 6-м апшээрэ купым шызэдешIэщтхэр зэтэгъапшэх.

«Чыгушъхъ» — «Юность»
«Ошъутен» — «Ошъутен-2»
«Щагъдый» — «Картонтара»
«Урожай» — СДЮСШОР.

Апэрэ ешIэгъур пчэдыжым сыхыатыр 10-м аублэщт, зэлукIэгъухэр зэкIэлъыкIощтых.

ФУТБОЛ. КIЫМЭФЭ ЕШIЭГЪУХЭР

Уяплъыщтмэ, пчъагъэм елытыгъэп

Мыекъуапэ футболымкIэ изэлухыгъэ зэнэкьокъу стадионхэу «Юностым», ЦКЗ-м, Гавердовскэм иешIапIэхэм ащэкIо. Командэхэр купишэу гошчыгъэх. Анахъ лъэшхэр «Юностым» тхъаумафэ кьэс шызIокIэх.

ЗЭТЭГЪАПШЭХ

Апшээрэ купым ятIонэрэ ешIэгъухэр зэрэщаухыгъэхэр зэтэгъапшэх.

«Щагъдый» — «Юность» — 5:1, «Мыекъуапэ» — «Чыгушъхъ» — 2:2, «Урожай» — «Картонтара» — 4:1, «Ошъутен» — СДЮСШОР — 7:2.

Сыд фэдэ пчъагъэкIэ ешIэгъухэр аухышIтхэми, уяплъы пшIои-

гъоу узылэпашэ. Стадионэу «Юностыр» зэтэгъэпсыхыагъ, щапIэр кыщыизэлухыгъэш, щайм имызакъоу, гъомылапхэхэм уащыкIэ-щтэп.

— ФутболымкIэ зэнэкьокъур цыфхэм языгъэпсэфыплэшIу мэху, — кытылуагъ судья шъхьалэу Игорь Калининкэм.

— Псэуплэу Тульскэм, къуаджэхэу Кошхьаблэ, Хъакурынэ-

Нэклубгор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэр ыкIи кыдэзыгъэкIырэ:
Адыгъ Республикэм лъэпкь IофхэмкIэ, IэкIыб къралхэм ащыпсэурэ тильэпкьэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи кьэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжэ зыхырэ секретары: 52-16-77.
E-mail: adygyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гъэюрышIапI, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 3250
Индексхэр 52161 52162
Зак. 1005

Хэутыным узчыкIэтхэнэу щыт уахъэр
Сыхыатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахъэр
Сыхыатыр 18.00

Редактор шъхьалэр
Дэргэ Тимур

Редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр

МэшлIэкъо Саид

ПшъэдэкIыжэ зыхырэ секретарыр
ЖакIэмыкIо Аминэт